

# FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

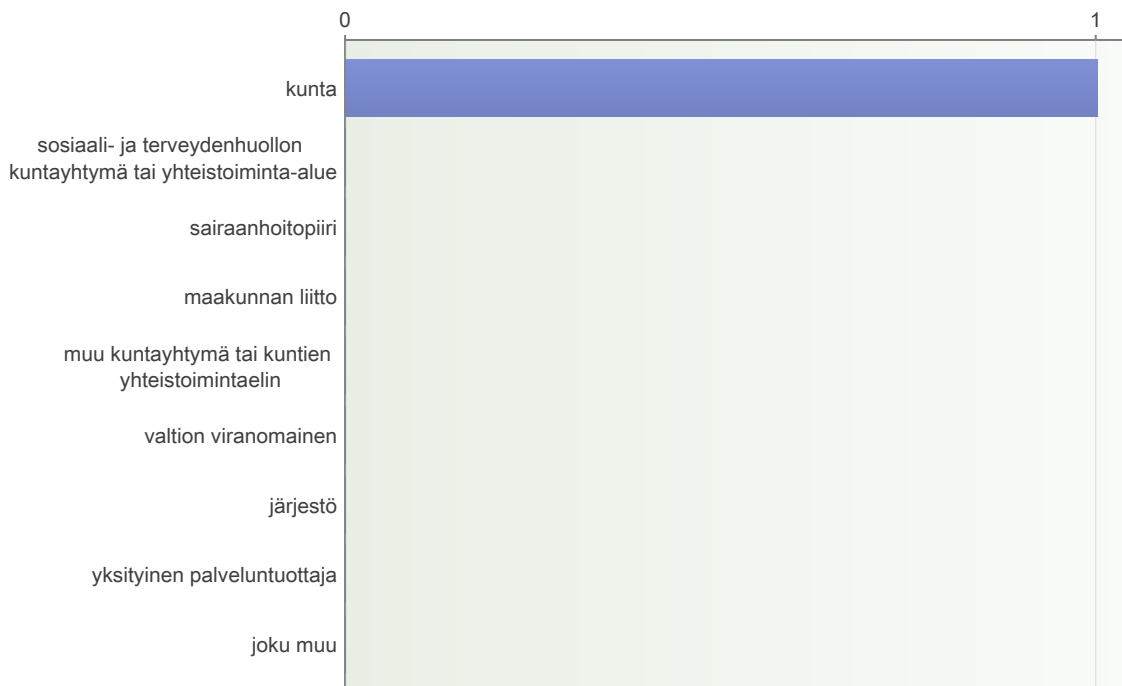
## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Vesilahden kunta	Minna Hutko	Minna Hutko	4.12.2017	Vesilahden kunnanhallitus

## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



### 3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



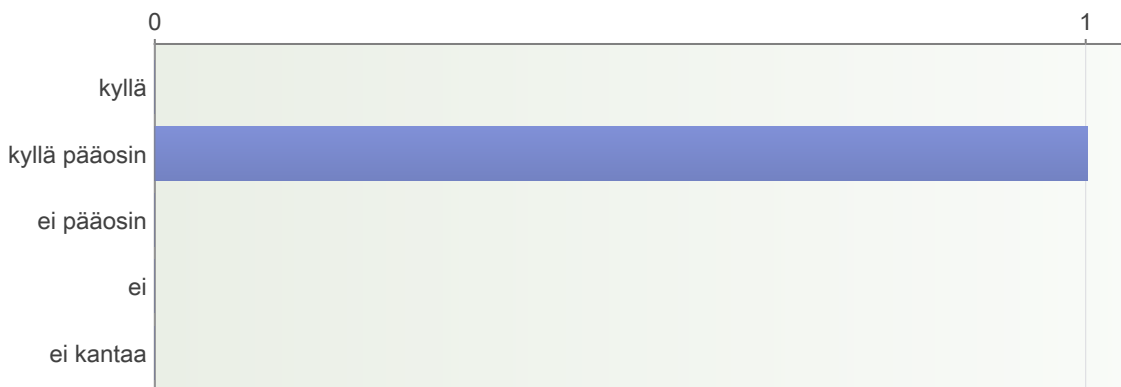
#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö ei suoraan lisää palvelujen yhdenvertaista saatavuutta tai kavenna väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Valinnanvapaus koskee pääsääntöisesti korjaavia palveluja kun taas ennalta ehkäisevät palvelut ovat väestötasolla keskeisempiä terveys- ja hyvinvointierojen kaventajia. Yksilötason hyvinvointi voi lisääntyä, jos valinnanvapauslainsäädäntö lisää palvelujen saatavuutta ja/tai saa asiakkaat hakeutumaan palvelujen piiriin.  
Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden eli palvelutarjonnan paraneminen harvaan asutuilla seuduilla riippuu mm. palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja rahoituksesta. On oletettavaa, että suoran valinnan palvelut, henkilökohtaisen budjetin palvelut ja asiakassetelipalvelut keskittyvät kaupunkiseuduille/tiheään asutuille alueille.  
Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden voidaan katsoa paranevan siltä osin, että lainsäädännön voimaantumisen jälkeen asiakas voi valita tuloista riippumatta julkisen tai yksityisen sote-keskuksen.

#### 5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



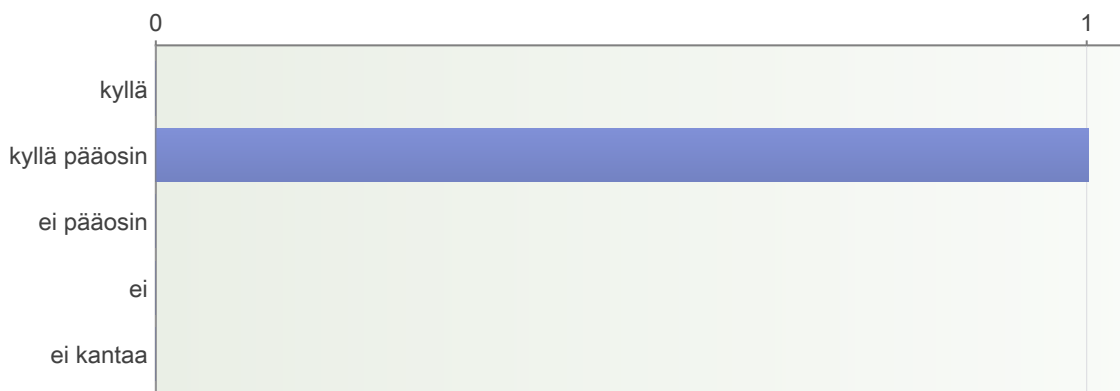
## 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- vaihdon, asiakassetelin käyttöönoton ja henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollistamisen osalta. Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnanmahdollisuuksia, esim. kaupunkiseuduilla. Harvaan asutuilla alueilla asiakkaan valinnanmahdollisuudet ja sitä kautta vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihin eivät todennäköisesti tule olemaan yhtä monipuoliset.

## 7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



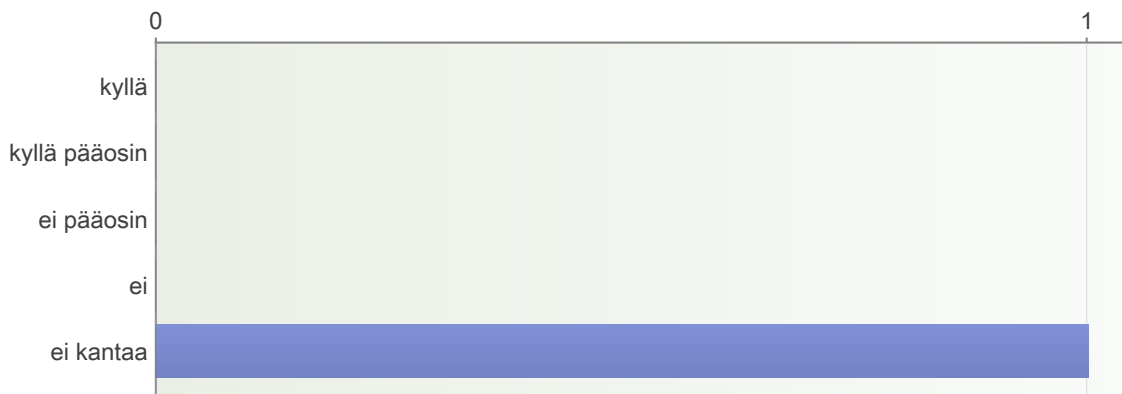
## 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukainen uudistus lisää mahdollisuuksia hakeutua palveluihin ja jos tarjontaa on, asiakas voi valita hänelle sopivan palveluvaihtoehdon. Järjestelmä on kuitenkin monimutkainen, ja omaan tilanteeseen sopivaan palveluun hakeutuminen ja palveluvaihtoehtojen vertailu edellyttää asiakkaalta kykyä arvioida omaa tilannettaan ja palvelutarvettaan (tarvitaan asiakasohjausta tukemaan valintoja).

## 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

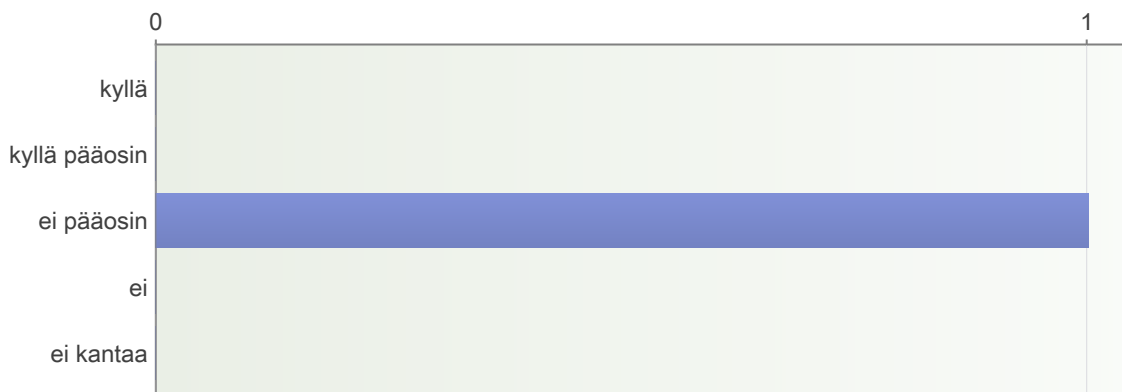


## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1



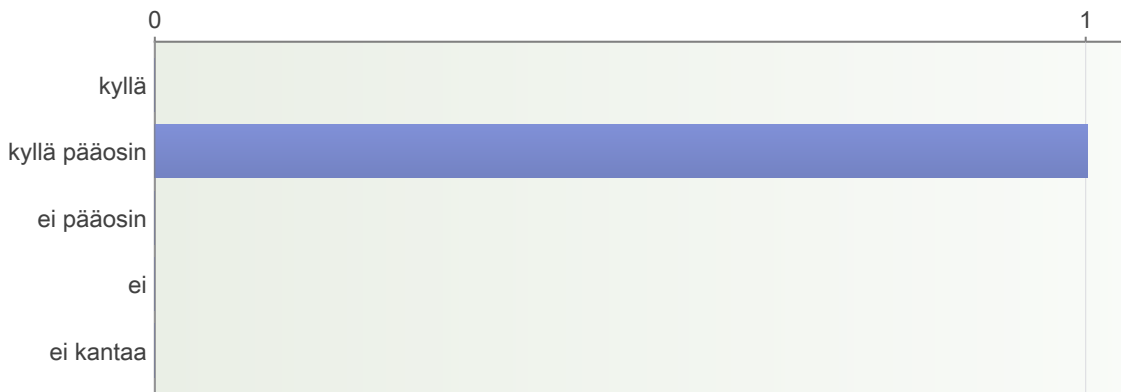
## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ei vahvista riittävästi integraation toteutumista, koska palvelut hajoavat useammalle tuottajalle (sote-keskus, maakunnan liikelaitos, asiakassetelituottajat ymv.). Riskinä on, että vertikaalinen ja horisontaalinen integraatio ei yksittäisten asiakkaiden kohdalla toteudu, mikäli malliin ei onnistuta rakentamaan toimivaa palveluohjausjärjestelmää. Lainsäädännössä (tai myöhemmin annettavassa asetuksessa) tulee olla palveluntuottajille vahvemmat velvoittavat määräykset palveluintegraation toteutukselle ja niiden vastuutahot.

## 13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



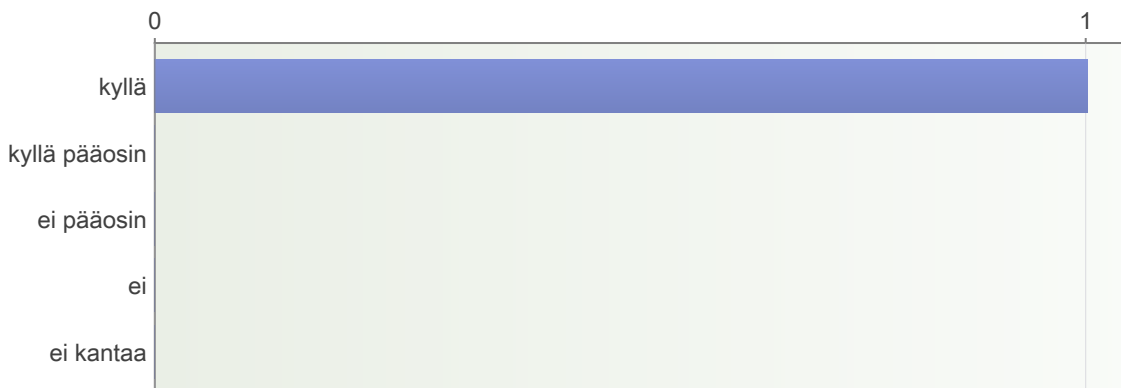
## 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon palvelujen pitäminen maakunnan liikelaitoksen hallinnassa edistää mahdollisuutta järjestämisvastuun toteuttamiseen sosiaalihuollon palveluiden osalta.

## 15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1



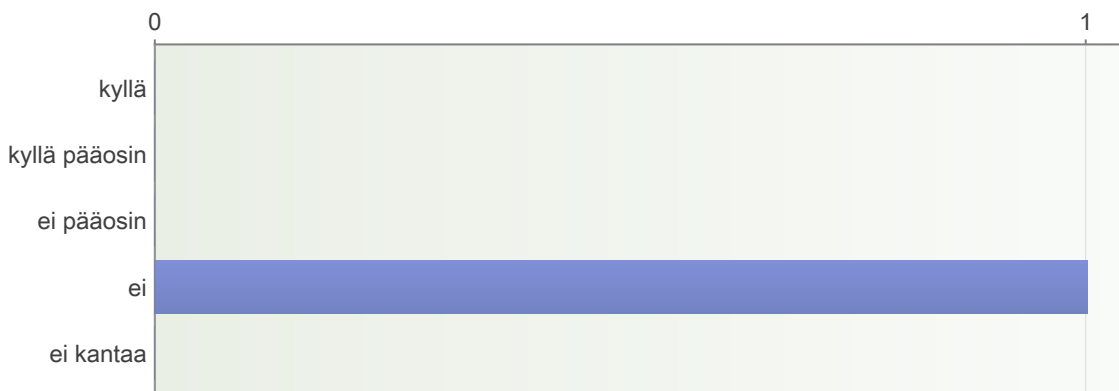
## 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille maksettaviin korvausperusteisiin sisältyvä mahdollisuus maksaa tuottajille suorite- ja kannustinperusteisia maksuja todennäköisesti lisää toimintatapojen muutokseen liittyvää kehitystyötä ja innovaatioiden käyttöönottoa.  
Maakunnalla isona toimijana on nykyisiä kuntia enemmän mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen.

## 17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



## 18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

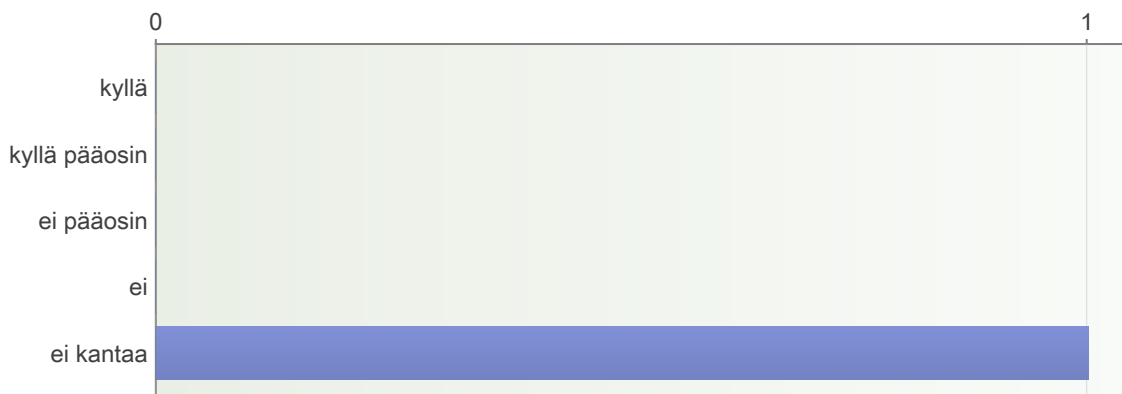
- Kustannusten nousun riskejä aiheuttaa erityisesti järjestäjien ja tuottajien ICTinvestointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit kuten henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut.  
Pidemmällä aikavälillä kustannusten kasvun hillintä voi toteutua kilpailuasetelman synnyttämän tuotannollisen tehokkuuden ja alhaisempien kustannusten kautta ja toisaalta kansalaisten suuremman vastuun ottamisen ja omiin palveluihinsa osallistumisen kautta. Palveluntuottajille asetetuista ehdoista riippuen on mahdollista, että palvelujen tuottamistavat muuttuvat innovaatioiden myötä kustannustehokkaammiksi.  
Valinnanvapauden myötä riskinä ovat palveluiden kohdentamisen vaikeudet ja tiedonkulun hankaluuksista johtuva päällekkäinen työ; näistä kumpikaan ei edesauta kustannusten hillintää. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen onnistuminen kunnissa ja kuntatason hyvinvointityön nivominen yhteen maakuntien hyvinvointityön kanssa on keskeistä kustannusten alenemisen saavuttamisessa.  
Tukipalveluja (mm. laboratorio, kuvantaminen, lääkehuolto) on viety laajempiin kokonaisuuksiin,

jolloin suurempien volyymien kautta on saavutettu palveluiden standardointia ja merkittäviä taloudellisia säästöjä. Myönteistä on, että tukipalveluja voidaan jatkossakin tuottaa yhdessä kuntien tai maakuntarajat ylittävien yhteisyhtiöiden toimesta.

Kustannuskasvua voi aiheuttaa myös erillislainsäädäntö ja sen kehitys.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

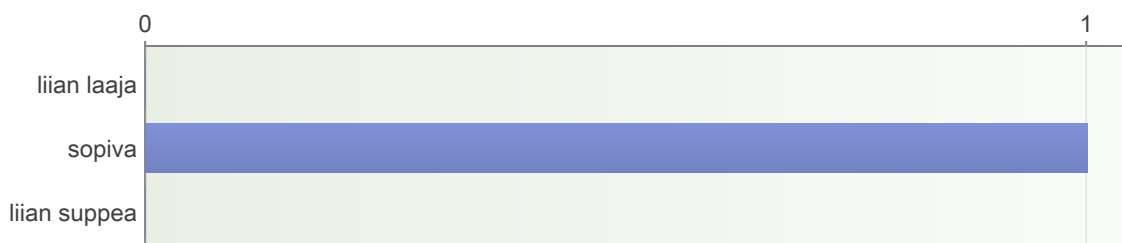


20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



## 22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon neuvonnan lisäksi sote-keskuksissa tulisi olla perustason päihde- ja mielenterveyspalveluja (yleislääkäritasoinen hoitovastuu).

## 23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



## 24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellyttää, että asiakassetelin saaminen maakunnasta vaativimpiin hoitoihin on riittävän joustavaa.

## 25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



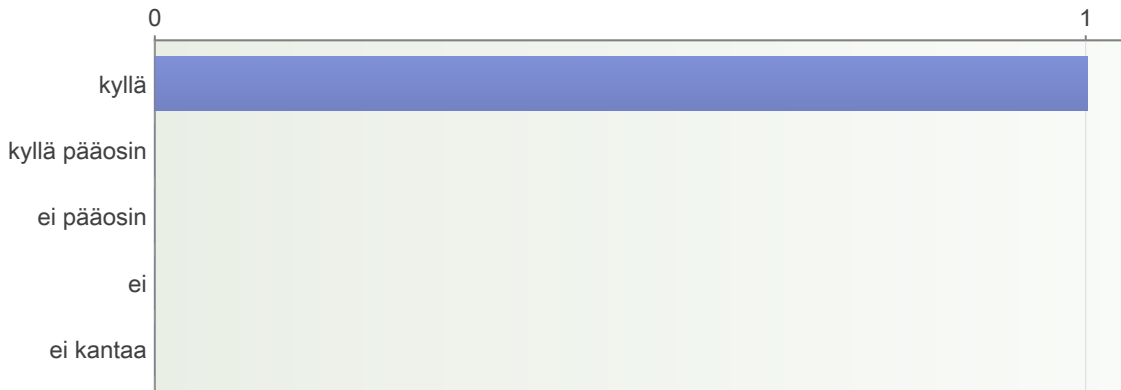


26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

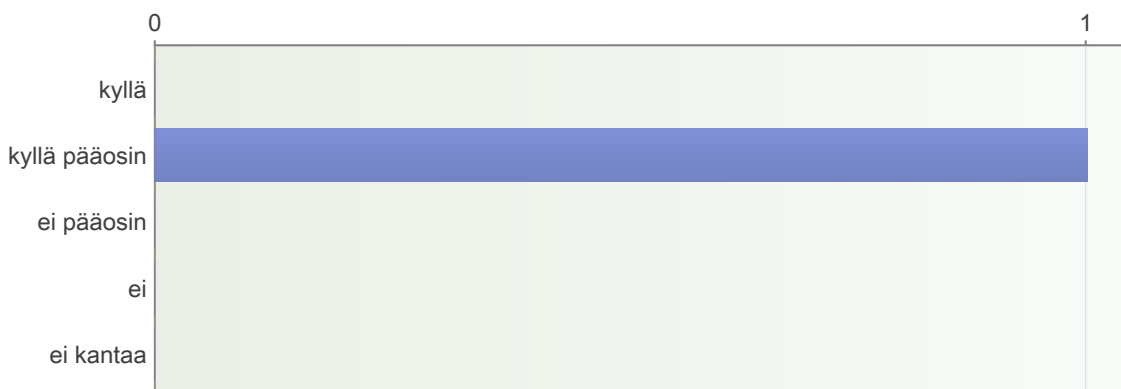


28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1



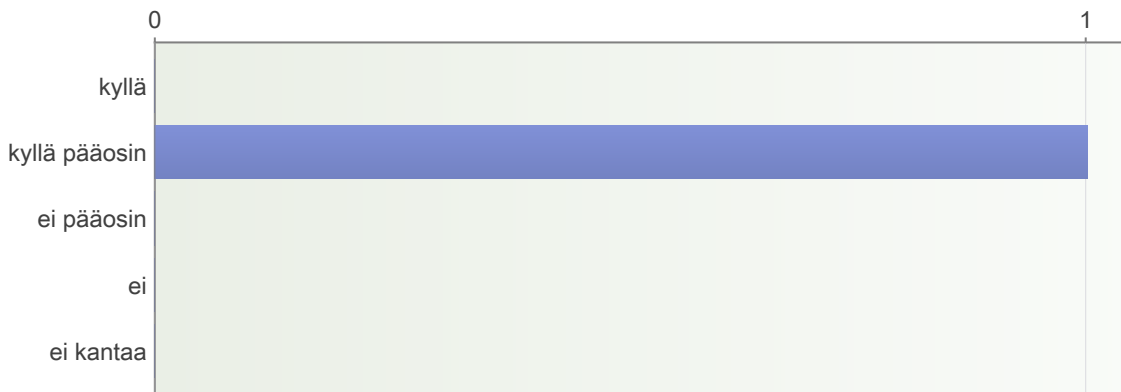
### 30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena on päihde- ja mielenterveysasiakkaiden perustason palveluiden saatavuus. Sosiaalihuollon ohjauksen ja neuvonnan palvelut sote-keskuksissa jäävät asiakasvaikuttavuuden näkökulmasta vähäisiksi. Sote-keskuksiin jalkautuva moniammatillinen ryhmä palvelee ajatusta asiakkaan lähellä tuotettavista palveluista konsultoinnin ja palvelutarpeen arvioinnin osalta. 37 §:ssä luonnostellulla tavalla maakunnan liikelaitoksen työntekijöiden toteuttamasta palvelutarpeen arvioinnista ja ohjauksesta maakunnan palveluihin muodostuu ylimääräinen kynnyks, ellei siihen sisällytetä tarvittaessa mahdollisuutta myös arvioinnin pohjalta tehtävään asiakassuunnitelman laadintaan ja tarvittavien palvelujen myöntämiseen ja palvelujen käynnistämiseen.

### 31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1



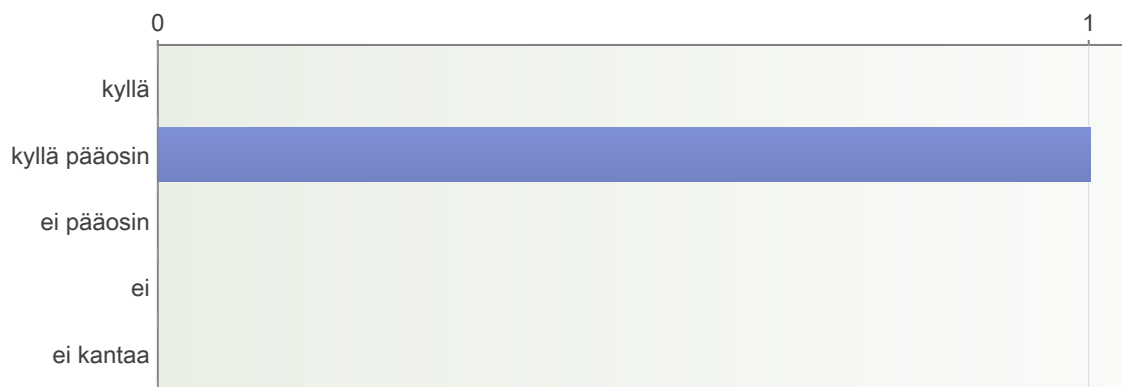
### 32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä valinnan tekeminen edellyttää tietoteknisiä valmiuksia. Viime kädessä valinnan asiakkaan puolesta tekee maakunta.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1



34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



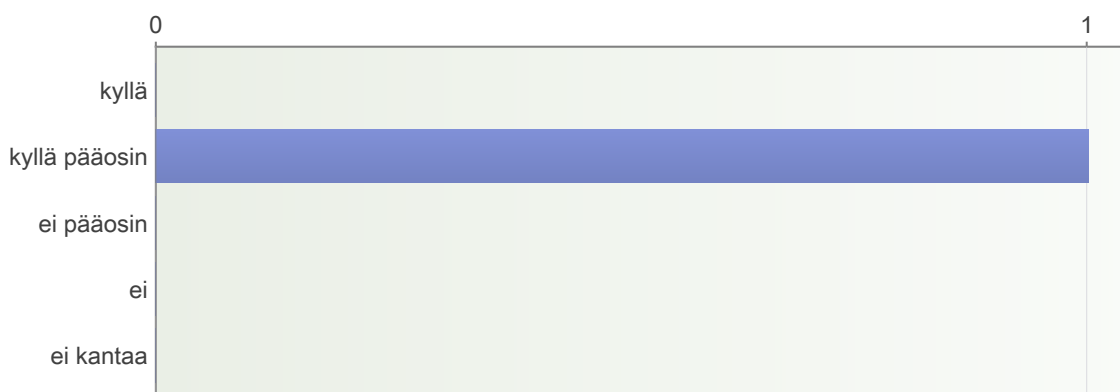
### 36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasetelin laajentaminen kiireettömään leikkaustoimintaan asettaa haasteita osajien riittävydelle toimintayksiköihin ja sitä kautta annettavan palvelun laadulle (kohta 10).

### 37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1



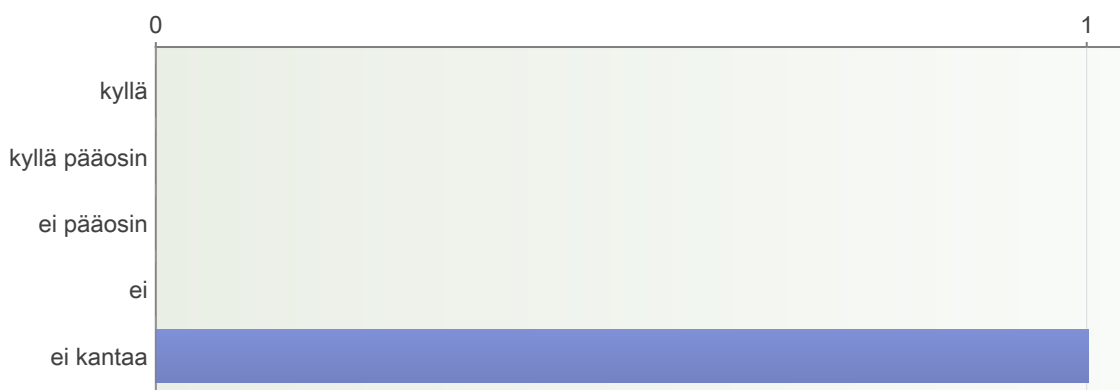
### 38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen on huolehdittava asiakkaan palvelujen tuottamisesta muulla tavoin, mikäli asiakas kieltäytyy tarjotusta asiakasetelistä. Tämä tarkoittaa, että asiakasetelillä tuotettavia palveluja on tuotettava myös muilla tavoin, josta aiheutuu mahdollista päällekkäistä palvelutuotantoa ja kustannusten kasvua siitä johtuen.

### 39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

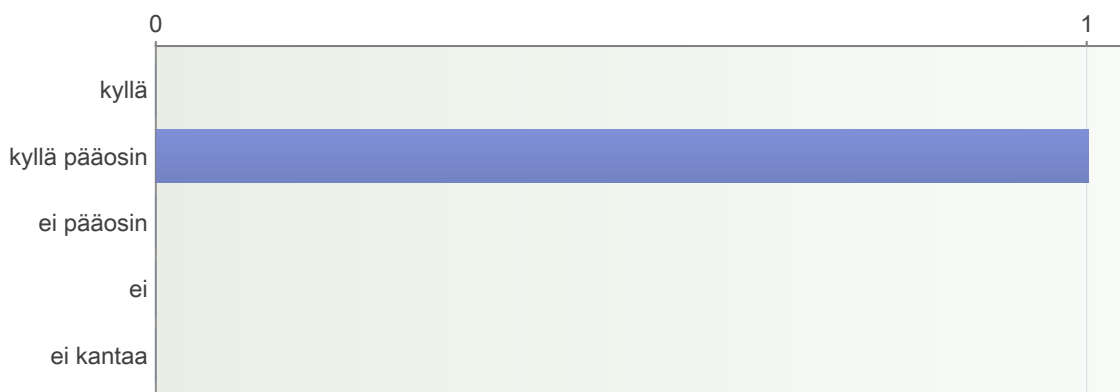


#### 40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



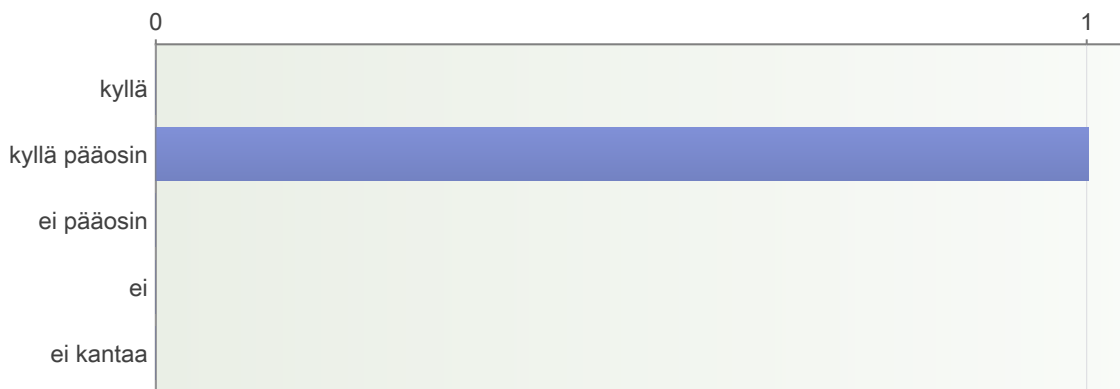
#### 42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena on asiakkaan kyvykkyys hoitaa omaa asiaansa, edellyttää toimivaa asiakas- ja palveluohjausta.

#### 43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



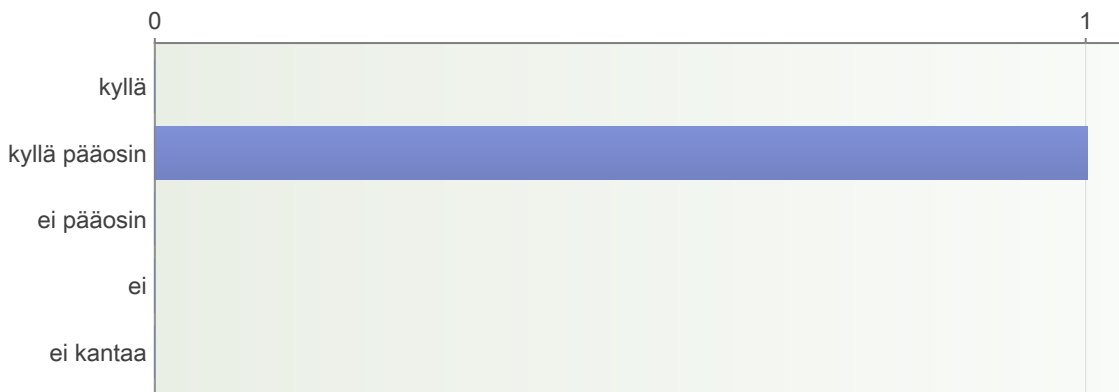
#### 44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valvonnan ja ohjauksen toteuttaminen edellyttää resursointia maakunnalle. Tietojärjestelmiä on kehitettävä nykyisestä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



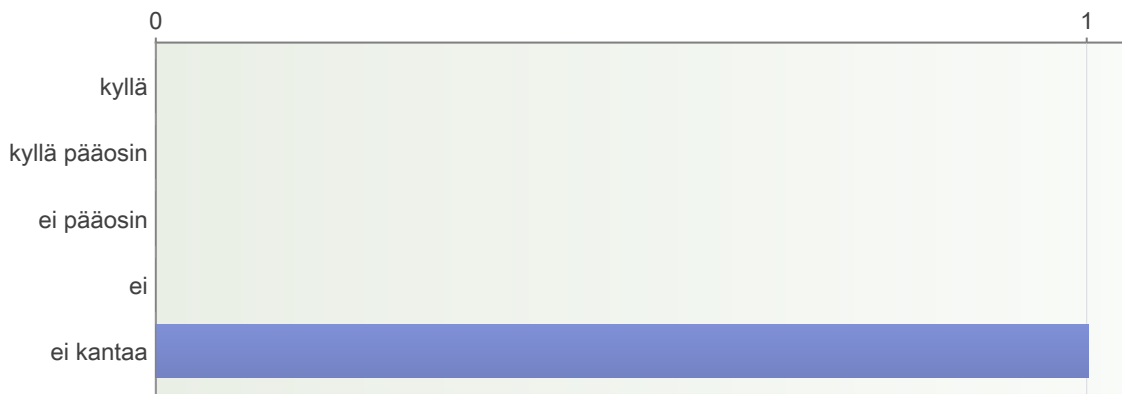
#### 46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetoinnin käyttäminen edellyttää asiakkaalta toimintakykyä ja ymmärrystä. Järjestelmä edellyttää huolellista pilotointia ja käyttöönottoaiheessa panostusta sosiaalihuollon asiakkaiden ohjaukseen. Asiakkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta on haasteellista, että maakunnan liikelaitoksen palvelujen piirissä olevat eivät voi saada henkilökohtaista budjettia käyttöönsä.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

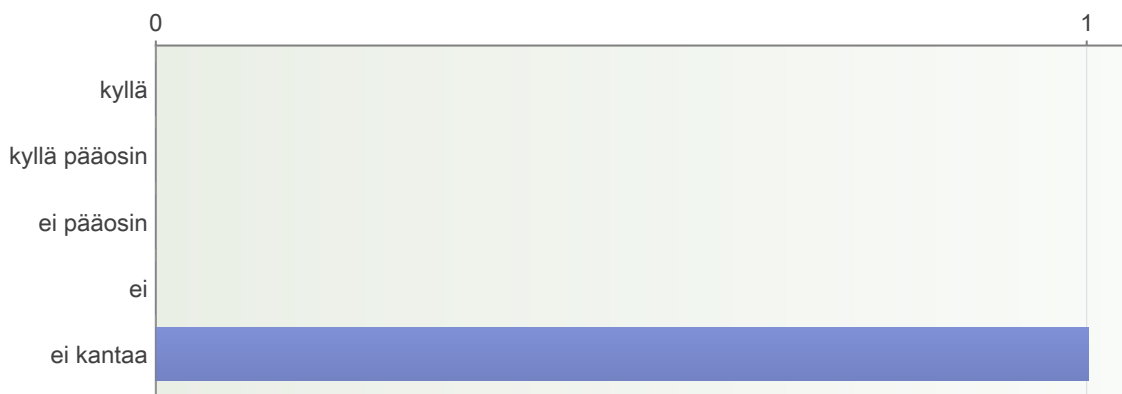


#### 48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

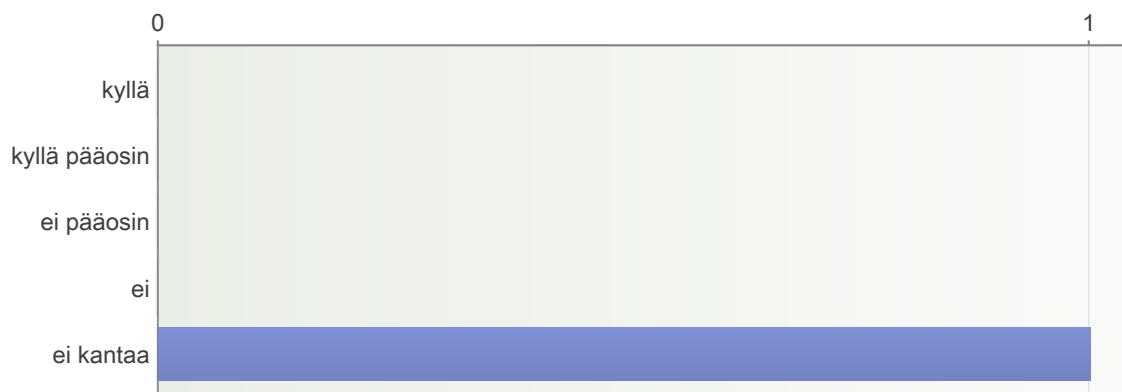


### 50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

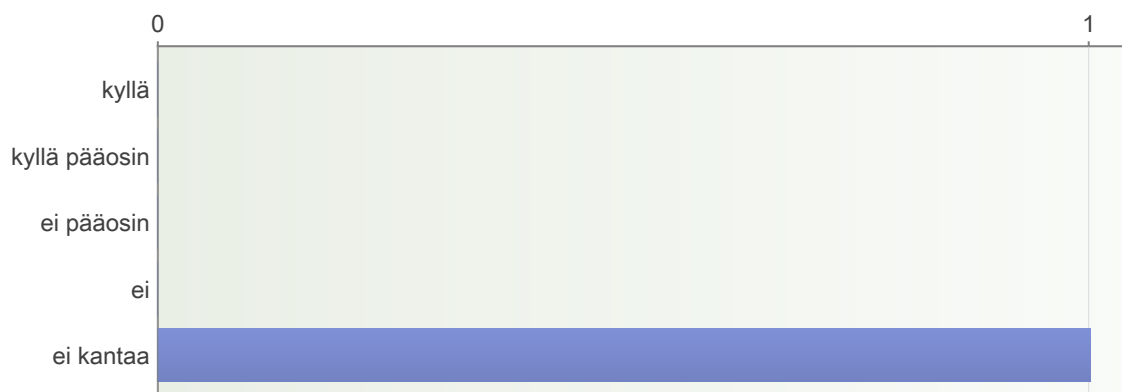


### 52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



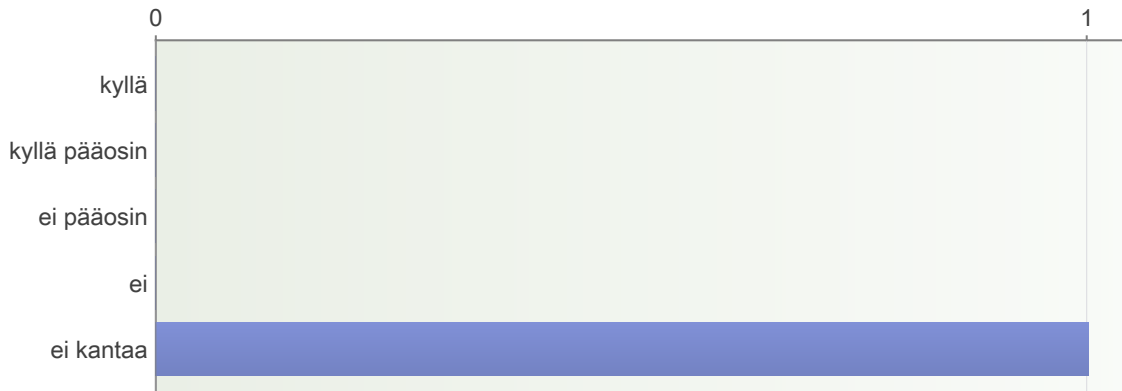


#### 54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



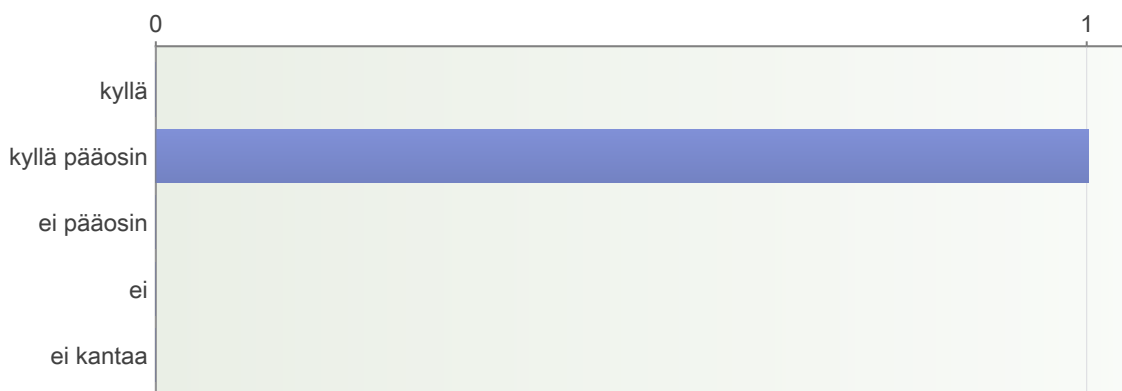
#### 56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

#### 16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1



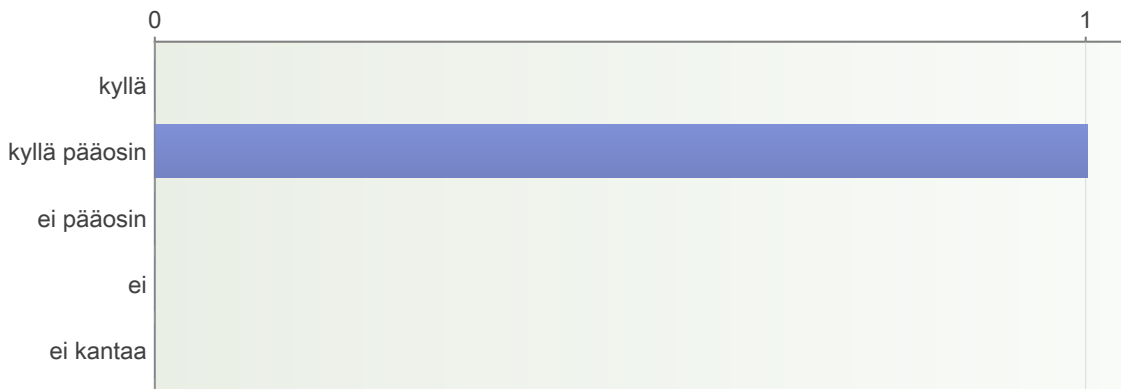
### 58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten toimintaedellytysten turvaavan kiinteän korvauksen tason arvioiminen on haastavaa: korvauksen pitää olla riittävän kannustava esim. karsimaan läheteautomaatiikka maakunnan palveluihin.

### 59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



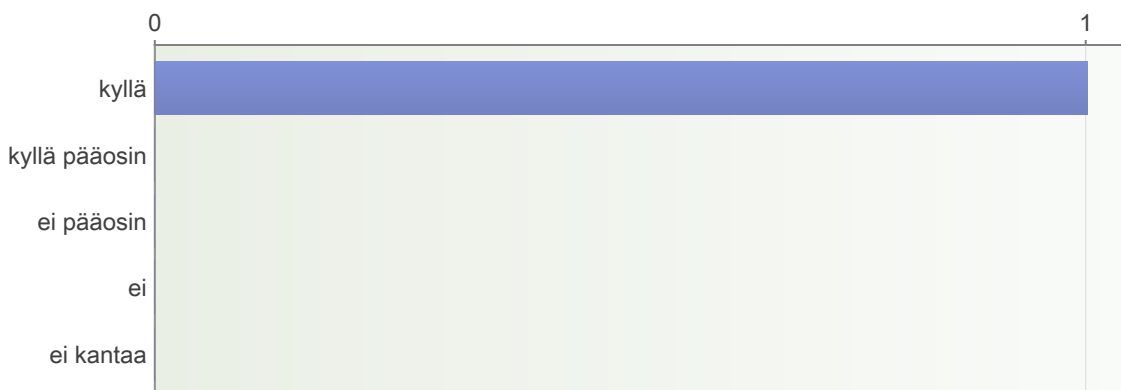
### 60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulee olla mahdollisuus sopia alueellaan muista mahdollisista korvauksista. Palveluntuottajille maksettavien muiden korvausten tulisi perustua toiminnan tehostamiseen ja palvelujen ennaltaehkäisevään vaikutukseen.

### 61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

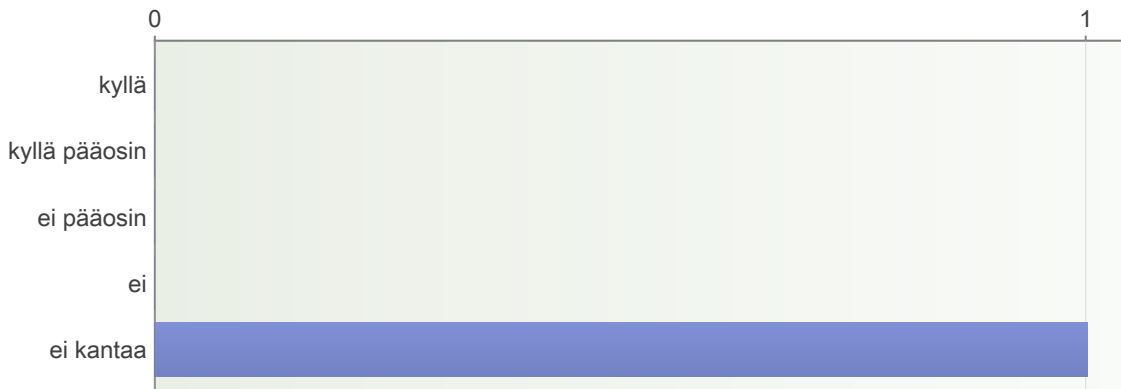


62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



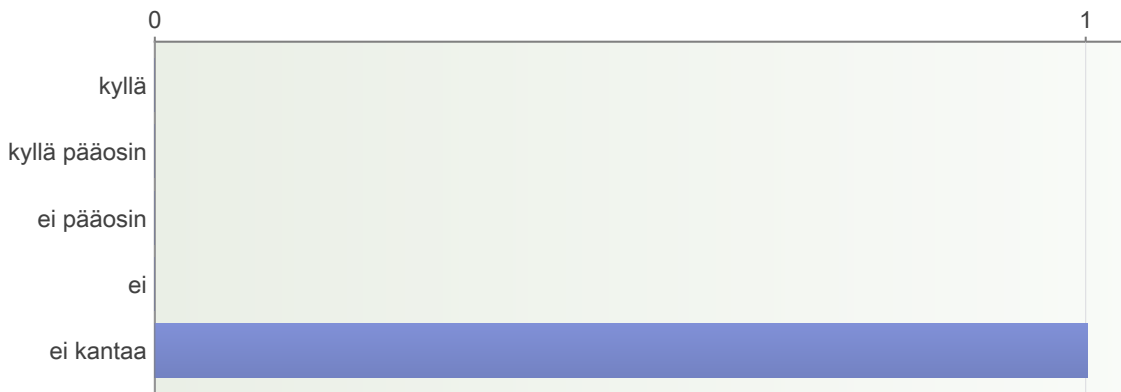
## 66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset itsessään eivät turvaa palvelujen saatavuutta alueilla, joissa on pulaa palveluntuottajista ja henkilöstöstä.

## 67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



## 68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset itsessään eivät turvaa palvelujen saatavuutta alueilla, joissa on pulaa palveluntuottajista ja henkilöstöstä.

## 69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveyspalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1



## 70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

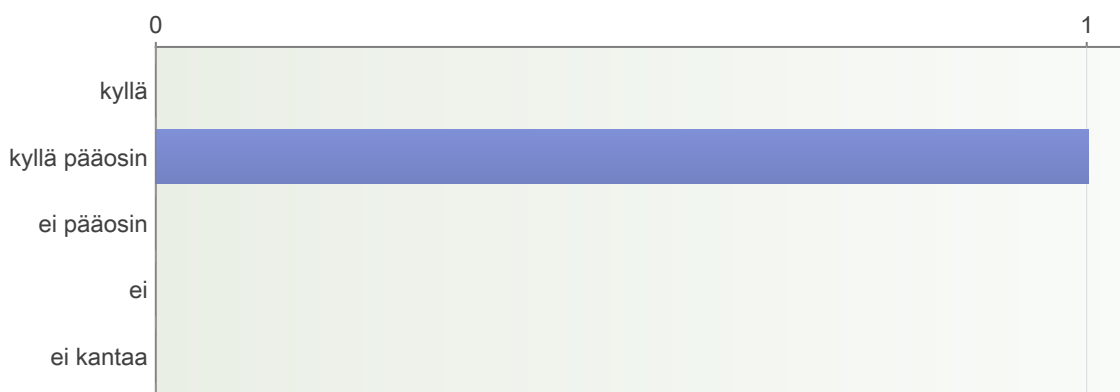


## 72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.